

TALOUSVALIOKUNNAN LAUSUNTO 33/2008 vp

Valtioneuvoston kirjelmä ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviksi (uusiutuvista lähteistä peräisin olevan energian käytön edistämisestä)

Valtioneuvoston kirjelmä ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston päätökseksi jäsenvaltioiden pyrkimyksistä vähentää kasvi-huonekaasupäästöjään osana yhteisön kasvi-huonekaasupäästöjen vähentämissitoumusten täyttämistä vuoteen 2020 mennessä (EU taakanjako)

Valtioneuvoston kirjelmä komission ehdotuksesta päästökauppadirektiivin 2003/87/EY muuttamisesta (päästökauppa)

Suurelle valiokunnalle

JOHDANTO

Vireilletulo

Suuri valiokunta on lähettänyt talousvaliokunnalle mahdollisia toimenpiteitä varten 26 päivänä syyskuuta 2008 asiaan U 7/2008 vp liittyvän jatkokirjelmän 1. TEM 23.09.2008, 3 päivänä lokakuuta 2008 asiaan U 8/2008 vp liittyvän jatkokirjelmän 1. YM 23.09.2008 ja 3 päivänä lokakuuta 2008 asiaan U 9/2008 vp liittyvän jatkokirjelmän 1. YM 23.09.2008 sekä 3 päivänä lokakuuta 2008 kaikkiin edellä mainittuihin asioihin liittyvän jatkokirjelmän 2. VNK 30.09.2008.

Asiantuntijat

Valiokunnassa ovat olleet kuultavina

- neuvotteleva virkamies Juhani Tirkkonen,
- neuvotteleva virkamies Päivi Janka ja ylitar-

kastaja Maria Kekki, työ- ja elinkeinoministeriö

- yli-insinööri Magnus Cederlöf, ympäristöministeriö
- asiantuntija Helena Vänskä, Elinkeinoelämän keskusliitto EK ry
- johtaja Jukka Leskelä, Energiateollisuus ry
- energia-asiantuntija Ahti Fagerblom, Metsäteollisuus ry
- johtaja Martti Kätkä, Teknologiateollisuus ry.

Viitetiedot

Valiokunta on aikaisemmin antanut asioista lausunnot: TaVL 11/2008 vp (U 7/2008 vp), TaVL 12/2008 vp (U 8/2008 vp) ja TaVL 13/2008 vp (U 9/2008 vp).

VALTIONEUVOSTON JATKOKIRJELMÄT

Ehdotukset

Kaikki ehdotukset liittyvät yhteisön nk. ilmasto- ja energiapakettiin.

Ehdotuksessa U 7/2008 vp asetetaan EU:n tavoitteet uusiutuvan energian käytön lisäämiseksi. Ehdotuksen U 8/2008 vp tavoitteena on löytää uusia kustannustehokkaita tapoja vähentää kasvihuonekaasupäästöjä päästökaupan piirissä jo olevien alojen ulkopuolisella sektorilla ja U 9/2008 vp sisältää ehdotukset yhteisön päästökauppadirektiivin muuttamiseksi.

Valtioneuvoston kanta

Valtioneuvosto on tarkentanut kaikkiin ehdotuksiin liittyviä kannanottojaan.

Koko ilmasto- ja energiapakettia koskevassa 2. jatkokirjelmässä todetaan, että valtioneuvosto pitää tärkeänä saavuttaa ratkaisut koko paketista viimeistään keväällä 2009.

Valtioneuvosto katsoo, ettei paketin peruskanteita tule muuttaa. Keskustelua taakanjaosta ei tule avata, koska tämä vaarantaa neuvotteluai-kataulusa pysymisen. Valtioneuvosto ei myöskään kannata päästökauppasektorin ja sen ulkopuolisen sektorin välisiä päästöyksiköiden siirtoja, koska se voi aiheuttaa epävarmuutta markkinoilla päästöoikeuksien hinnoissa. Valtioneuvosto tukee uusiutuvan energian 10 %:n tavoitetta eikä pidä EP:n ITRE-valiokunnan esittämiä liikenteen uusiutuvalle energialle asetettavia välitavoitteita eikä energialähdekohtaisia alatavoitteita tarkoituksenmukaisina.

Ehdotukseen U 7/2008 vp liittyvässä 1. jatkokirjelmässä valtioneuvosto on täsmentänyt kantojaan direktiiviehdotuksen tavoitteiden, turpeen, alkuperätakuujärjestelmän/jousto- ja yhteistyömekanismien, uusiutuvalla energialla tuotetun sähkön verkkoonpääsyn, suurten laitosten lausekkeen sekä force majeure -lausekkeen, tarkastuslausekkeen ja kestävyyskriteerien osalta. Ehdotuksiin liittyvässä 2. jatkokirjelmässä on edelleen täsmennetty valtioneuvoston kantaa liikennepolttoaineiden ja force majeure -lausekkeen osalta.

Ehdotukseen U 8/2008 vp liittyvässä 1. jatkokirjelmässä valtioneuvosto täsmentää kantojaan päästövähennysten lineaarisen polun, Kioton hankemekanismien, nielujen, -30 %:n vähennystavoitteeseen siirtymisen ja kansainvälisen meriliikenteen osalta. Lisäksi 2. jatkokirjelmässä kiinnitetään huomiota uusien jäsenmaiden esitykseen ottaa huomioon vuoden 1990 jälkeinen päästökehitys päästöoikeuksia jaettaessa.

Ehdotukseen U 9/2008 vp liittyvässä 1. jatkokirjelmässä valtioneuvosto täsmentää useita päästökauppajärjestelmän uudistamiseen liittyviä kannanottojaan. Näistä keskeisimmät, joihin kiinnitetään huomiota myös 2. jatkokirjelmässä, liittyvät päästöoikeuksien laskentaperusteena käytettävään viitevuoteen, hiilivuodolle alttiin teollisuudenaloihin, yhteistuotantolaitosten tuottaman sähkön kohteluun päästöoikeuksia jaettaessa, huutokauppatulojen korvamerkintään ja vuoden 1990 jälkeisen päästökehityksen huomioonottamiseen päästöoikeuksia jaettaessa.

VALIOKUNNAN KANNANOTOT

Perustelut

Talousvaliokunta on aiemmissa ehdotuksista antamissaan lausunnoissa käsitellyt seikkaperäisesti sekä ilmasto- ja energiapaketin kokonaisuutta että yksittäisiä ehdotuksia. Talousvaliokunta uudistaa aiemmin lausutun painottaen erityisesti järjestelyn kustannustehokkuuteen liitty-

viä kysymyksiä. Kansainvälinen taloustilanne huomioon ottaen on entistäkin tärkeämpää, että uusi sääntely on omiaan edistämään markkinaehtoisia ratkaisuja ja että se sisältää joustoelementtejä päästövähennysten aikaansaamiseksi mahdollisimman kustannustehokkaalla tavalla. Valiokunta kiinnittää jäljempänä huomiota yk-

sittäisiin, valtioneuvoston esillenostamiin, kysymyksiin.

Uusiutuvan energian käyttöä koskevan RES-direktiiviehdotuksen (U 7/2008 vp) Suomelle asettamat tavoitteet ovat muodostumassa entistäkin haasteellisemmiksi metsäteollisuuden tuotannon supistumisen myötä. Valtioneuvoston tapaan talousvaliokunta painottaa ehdotukseen sisältyvän *force majeure* -lausekkeen tärkeyttä. Varmuutta lausekkeen soveltamisalasta ei kuitenkaan vielä ole. Näitä keskusteluja on aiheellista edelleen jatkaa.

Suomelle asetettujen tavoitteiden saavuttamisen kannalta on myös erittäin tärkeää, että kestävyyskriteerien osalta löydetään Suomen talousmetsien asianmukaisen hyödyntämisen mahdollistavat selkeät ja helposti todennettavat määritelmät.

Valtioneuvosto esittää, että sekä taakanjakoon (U 8/2008 vp) että päästökauppaan (U 9/2008 vp) liittyvien esitysten osalta siirtyminen tiukempaan (-30 %) päästövähennystavoitteeseen tarpahtuisi kansainvälisen sopimuksen ratifioinnin jälkeen komitologiamenettelyä noudattaen. Valtioneuvosto toteaa, että näin voidaan varmistaa EU:n sisäisten taakanjaon periaatteiden ja kriteerien pysyminen ennallaan. Talousvaliokunta olettaa, että korkeampaa päästövähennystavoitetta on tarkoitus ryhtyä soveltamaan samanaikaisesti muiden kansainväliseen ilmastositomukseen liittyneiden maiden kanssa. Suomen kantaa harkittaessa on aiheellista kuitenkin ottaa huomioon myös tilanne, jossa joudutaan mahdollisesti arvioimaan, vastaako EU:n tiukentuva päästövähennystavoite kilpailijamaille tulevaa velvoitetta. Komitologiamenettely ei sovellu tämänkaltaisen harkinnan tekemiseen.

Talousvaliokunta pitää hyvänä, että päästökauppaa koskevan ehdotuksen osalta Euroopan parlamentin valiokuntakäsittelyssä Suomelle erittäin tärkeät päästökaupan viitevuotta ja teollisuustuotantoprosessin yhteydessä tuotettua sähköä koskevat kannat ovat myötäilleet Suomen esittämää linjaa. Näiltä osin tehtävien ratkaisujen taloudellista merkittävyyttä kuvaa, että mikäli vuosi 2005 valittaisiin komission esittämällä tavalla ainoaksi viitevuodeksi, edellyttäisi se terästeollisuudelta päästöjen vähentämistä 45 prosentilla vuoteen 1990 verrattuna. Prosessisähkön merkitystä puolestaan kuvaa se, että metsäteollisuudessa noin 80 prosenttia päästöistä syntyy prosessien yhdistetystä sähkön- ja lämmöntuotannosta. Vastaavasti malmipohjaisessa teräksenvalmistuksessa prosessikaasujen osuus on lähes puolet terästehtaan kokonaispäästöistä. Luvut osoittavat, ettei ilmaisten päästöoikeuksien jakaminen näille sektoreille riitä turvaamaan kansainvälistä kilpailuasemaa, mikäli laitokset joutuvat kuitenkin hankkimaan päästöoikeudet sähköntuotannosta aiheutuville päästöille. Perusoletuksena luonnollisesti on, että Suomen keskeiset energaintensiiviset teollisuudenalat pääsevät ilmaisjaon piiriin. Valitettavaa on, ettei tästä ole vielä varmuutta vaan direktiiviesitysten osalta pyritään etenemään jo ennen tietoa ratkaisuista näinkin keskeisiin kysymyksiin.

Lausunto

Lausuntonaan talousvaliokunta ilmoittaa,

että se yhtyy asiassa valtioneuvoston kantaan korostaen edellä esitettyjä näkökohtia.

**TaVL 33/2008 vp — U 7/2008 vp, U 8/2008 vp,
U 9/2008 vp**

Helsingissä 7 päivänä marraskuuta 2008

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

pj.	Jouko Skinnari /sd	Jouko Laxell /kok
jäs.	Janina Andersson /vihr	Päivi Lipponen /sd
	Hannu Hoskonen /kesk	Marjo Matikainen-Kallström /kok
	Harri Jaskari /kok	Sirpa Paatero /sd
	Matti Kangas /vas	Markku Uusipaavalniemi /kesk
	Toimi Kankaanniemi /kd	Ulla-Maj Wideroos /r.

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Tuula Kulovesi.